

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ**

Кафедра фінансів

РЕФЕРАТ
кваліфікаційної роботи
на здобуття освітнього ступеня бакалавр
зі спеціальності 072 «Фінанси, банківська справа та страхування»
за освітньою програмою «Фінанси, фінансовий менеджмент та страхування»

на тему: «Прямі податки та їх роль у формуванні доходів
державного бюджету України»

Виконавець:

Студентка 4 курсу факультету
фінансів та банківської справи
Кондратьєва Лія Олександрівна

/підпис/

Науковий керівник:

к.е.н., доцент
Коцюрубенко Ганна Миколаївна

/підпис/

ЗАГАЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА РОБОТИ

Актуальність теми Податкові надходження виступають одним з основних джерел формування доходної частини Державного бюджету, в якому важливу роль відіграють прямі податки. У структурі податкових надходжень Державного бюджету України, питома вага прямих податків менша за непрямі, проте вони вважаються найбільш справедливими, оскільки дозволяють диверсифікувати податкове навантаження залежно від статків та прибутків і безпосередньо залежать від рівня доходу платників. Використання прямих податків є одним із економічних методів управління та забезпечення взаємозв'язку національних інтересів з інтересами бізнесу та громадськості, проте низький рівень податкової культури, прогалини у податковому законодавстві та недосконалий механізм збору податків призводять до зменшення фінансової ефективності доходів від прямих податків та поглиблення дефіцитності бюджету.

Мета дослідження є дослідження теоретичних основ прямого оподаткування та пошук шляхів підвищення ефективності формування доходів Державного бюджету України за рахунок прямих податків.

Завдання дослідження:

- дослідити економічну сутність, ознаки та функції прямих податків ;
- розглянути історичні аспекти розвитку та становлення прямих податків;
- виявити роль та значення прямих податків у формуванні доходів бюджету;
- проаналізувати динаміку надходжень податків на доходи до державного бюджету України;
- оцінити фінансову ефективність природно-ресурсних платежів у складі доходів державного бюджету України;
- провести моніторинг податкових надходжень від реалізації спрощеної системи оподаткування в Україні;
- дослідити зарубіжний досвід розбудови системи прямого оподаткування;
- визначити шляхи вдосконалення системи прямого оподаткування в контексті формування доходної бази державного бюджету України.

Об'єкт дослідження є процес формування доходів бюджету за рахунок прямих податків.

Предмет дослідження є економічні відносини, які виникають між державою, юридичними та фізичними особами в процесі формування доходів Державного бюджету України за рахунок прямих податків.

Методи дослідження. Для досягнення встановленої мети роботи та вирішення поставлених задач за для проведення комплексного дослідження ролі прямих податків у формуванні доходів Державного бюджету було використано системний підхід. При проведенні дослідження теоретичних основ формування та функціонування системи прямого оподаткування було використано наступні методи пізнання: аналізу, синтезу, індукції та дедукції.

У процесі аналізу практики надходження прямих податків до державного бюджету України, проведення оцінювання їх фінансової ефективності, а також дослідження досвіду зарубіжних країн щодо використання потенціалу прямих податків у формуванні доходної бази бюджету використано методи групувань, порівняння, горизонтального та статистичного аналізу. Для наочного зображення статистичного матеріалу, було використано методи узагальнення та графічного зображення даних. У процесі розробки рекомендацій щодо напрямів підвищення ефективності функціонування системи прямого оподаткування в Україні, використано такі методи як методи аналізу, синтезу, групування, порівняння. Інформаційною базою.

Інформаційна база дослідження є Податковий кодекс України, статистичні звіти Міністерства фінансів України, Державної служби статистики, Державної казначейської служби України, Державної фінансової служби України, Звіти Рахункової палати, наукові публікації вітчизняних і зарубіжних вчених, Інтернет ресурси.

Структура та обсяг роботи. Кваліфікаційна робота бакалавра складається зі вступу, трьох розділів, висновків, списку використаних джерел (34 найменувань) та 5-х додатків. Загальний обсяг роботи становить 77 сторінок. Основний зміст викладено на 24-63 сторінках. Робота містить 5 таблиць, 15 рисунків.

ОСНОВНИЙ ЗМІСТ РОБОТИ

У першому розділі **«Теоретичні основи прямого оподаткування»** розглядається економічна сутність, функції та ознаки прямих податків, досліджено історичні аспекти розвитку та становлення, а також визначено роль та розкрито значення прямих податків у формуванні доходів бюджету.

У другому розділі **«Аналіз практики формування Державного бюджету України за рахунок надходжень від прямих податків»** проаналізовано динаміку надходжень податків на доходи до державного бюджету України, досліджено фінансову ефективність природно-ресурсних платежів у складі доходів державного бюджету України.

У третьому розділі **«Напрямки підвищення ефективності формування доходів Державного бюджету України за рахунок прямого оподаткування»** узагальнено зарубіжну практику прямого оподаткування прямими податками та визначено основні шляхи вдосконалення системи прямого оподаткування в контексті формування доходної бази державного бюджету України.

ВИСНОВКИ

Проведене дослідження дозволило зробити висновки, основні з яких такі:

1. Надходження податку на прибуток підприємств до державного бюджету за 2020 рік дорівнюють 108,7 млрд грн, що становить 98,4 % затвердженого показника на рік. У 2020 році надходження податку на прибуток підприємств до загального фонду державного бюджету

дорівнюють 95,8 млрд грн, що становить 97,6 % затвердженого показника на рік . Поряд з тим, відповідно до даних Рахункової палати України, динаміка зміни податкового боргу до Державного бюджету щодо сплати податку на прибуток демонструє тенденцію до зниження питомої ваги – з 26,9% на початку 2018 до 21,1% станом на 01.01.2020.

2. У 2020 році надходження ПДФО до зведеного бюджету, порівняно з 2019 роком, збільшились на 19,6 млрд грн, або на 7,1%. У 2020 році загальний фонд державного бюджету отримав 117,3 млрд грн. податку та збору на доходи фізичних осіб, що становить 105,4 % затвердженого показника на рік. Основними макропоказниками, які впливають на надходження ПДФО, є показники середньомісячної заробітної плати та чисельності штатних працівників. Через карантинні обмеження, починаючи з березня 2020 року, частина підприємств зупинила або обмежила свою діяльність, відповідно зменшилася зайнятість та розміри заробітних плат, що в свою чергу вплинуло на збільшення кількості податкових соціальних пільг та зменшення надходжень ПДФО.